0094

0094

De Standaard Weekend — zaterdag 7, zondag 8 april 2001

MET ZIJN ZEVENEN

Erwin is een van de 1.348 mensen voor wie geen plaats is in de gevangenis. Toch zit hij er. Enkele maanden geleden werd hij geklist en belandde hij op de vijfde verdieping van vleugel B in de Antwerpse Begijnenstraat. Erwin kreeg een rol wc-papier en een matras op de grond. Hij deelt zijn cel van 3,5 bij 4 meter met Luc, Dirk, Steven en een man die er vanmorgen even niet is. Ria Goris, foto Marco Mertens

HET TERRITORIUM van de vijf mannen telt twee stapelbedden en een matras op de grond. Voorts: een paar versleten kastjes, een wc, een wasbak, een tv, een radio en een waterkoker. Vier stoelen voor vijf man. Hoe loopt een mannenhuishouden op veertien vierkante meter?

Erwin: „In shifts. Dirk is onze langslaper, Steven de vroege vogel. Als we tegelijk opstaan, is het kot te klein. Het helpt als iemand weg is voor bezoek of zo. Wat we hier doen? Veel slapen en tv-kijken. Wat valt hier anders te doen?"

De Antwerpse gevangenis heeft plaats voor 350 mensen. Er zitten momenteel ongeveer 530 mannen, de meesten wachten op hun proces. Hooguit 30 van hen vinden werk in het atelier van het arresthuis. Er is een kleine zaal beschikbaar waar acht gevangenen tegelijk bezoek kunnen ontvangen. En een keer per week is er een uurtje fitness, voor wie dat wil. Dan is het aanschuiven voor de toestellen.

Erwin: „Het is net genoeg om je in het zweet te werken en 's anderendaags stram te zijn. Maar je krijgt de stramheid niet uit je spieren door op bed te zitten of liggen. We kunnen op wandeling gaan, maar dan moet je wel anderhalf uur buiten blijven, weer of geen weer. Met regenweer drommen we onder het afdakje samen. Er is niks aan de wandeling als je niemand kent. Als de wandeling begint, kijk ik door het raam om te kijken of mijn vriend van een paar verdiepingen lager erbij is. Dan zorg ik dat ik nog net mee naar buiten kan".

„Alles is goed om de dag te breken", zegt celgenoot Luc. „Behalve het gebonk met de deuren om zes uur 's morgens. Baf, deur open: goedemorgen! Baf, deur dicht. Wat later opnieuw: baf, deur open: ontbijt. Daarna blijft de deur dicht tot iemand bezoek heeft of gaat wandelen, of tot de kantine wordt bedeeld. Het middageten is niet veel soeps, maar het zorgt wel voor afleiding. Hier de godganse dag zitten, werkt afstompend en geestdodend. Iets fatsoenlijks lezen lukt me niet meer."

Een bewaarder steekt zijn hoofd binnen: „Kantine!" Het winkelkarretje van de gevangenis brengt blikjes Coca-Cola en Prince-koeken voor Steven. Wie het kan betalen, kan zich een nieuwe voorraad sigaretten, koffie, thee, suiker, telefoonkaarten, postzegels of briefpapier aanschaffen. Zelfs wc-papier staat op de kantinelijst.

Erwin: „We kunnen hier van alles krijgen, en nog veel meer niet krijgen. Peper, bijvoorbeeld, alsof we met zout niet evengoed iemand onschadelijk kunnen maken." „Of een nagelschaartje", zegt Luc. „Mijn teennagels zijn helemaal ingegroeid sinds ik hier zit". Erwin weer: „Of een opblaasbare plastic pop."

Ja, wat doe je als de drang naar seks de kop opsteekt, met vijf mannen in een cel? Luc: „Je zin in seks zou al van minder verdwijnen. Je kunt jezelf heel stilletjes behelpen in bed of je in de wc terugtrekken." Erwin: „Op tv is er genoeg bloot te zien. Maar ik draai de knop dan liever om. Waarom mezelf nog meer frustreren?" Volgens Luc is het gebrek aan privacy vooral pijnlijk als er bezoek is geweest: „Dan wil ik het liefst alleen zijn. Maar het enige moment van de dag of nacht dat je even alleen bent, is op de wc."

Dag en nacht op elkaars lip zitten, daar moet ruzie van komen. Luc: „Soms moet de stoom er inderdaad eens af. Dan ontploffen we. Tot nu toe is het wel altijd gelukt om het daarna bij te leggen. Je aanpassen en er het beste van maken, dat is het verstandigste wat je kunt doen."

In deze cel zijn de mannen solidair: ze delen al wat een beetje afwisseling in de eentonigheid van de dag brengt. Luc huurt de tv: tweehonderd frank per week, tienduizend per jaar. Erwin betaalt de huur van de radio en Dirk neemt de waterkoker voor zijn rekening. Wie geen geld van buitenaf krijgt en zich geen kantine kan veroorloven, heeft dubbele pech als hij geen goede celgenoten heeft.

DRIE VERDIEPINGEN lager: Aziz, Mahmoud en vijf andere Marokkanen hokken samen in een cel van drie bij vijf meter. Da
meter per persoon, de
kend. De dieren in de
rianter. Het is halfelf.
zich op. Mijn bezoek b
eentonige dag beloofd
felen naar de wasbak,
fel. Aziz veegt een pak
sigaretten en in cellof
hoopje en ruimt de ge
koffie. Op de matras li
gend aanstaart. Ik kij
kastdeurtjes zit de mo

Aziz geeuwt. Op de v
antwoordt hij: „Tot vie
langer, en de dag is vl
anders te doen dan sla
pen." Hij wil het over
een litanie van klachte
op elkaar te leven. Ma
niet zo erg. Er zijn celle
ten goed op met elkaa
zijn ook echt familie v
is het probleem niet",
de wc en we kunnen m
ergere dingen: niet bij
neer het proces is, nie
wordt, *dat* zijn onze p
nen bellen omdat er é

Mahmoud: „Boven i
buitenlanders die roe
bonken. Sommigen sl
drugs kunnen. Wij zijn

We gaan nog hoger:
deuren met kijkgaatjes
Abdel zit, samen met
Er zijn deze week pro
zijn met elkaar op de v
gevlogen. Saïd is naa
niet.

Abdel: „Natuurlijk k
als we zolang samenzi
elkaar zetten. Saïd is
stoel aangevallen. Ge
had slechter kunnen a
waar hij werd verwon
celgenoten. Er is geen
gen verdwijnen. Niem
kwijt."

Directeur Wim Adria
genis: „We laten de m
de situatie leefbaar te
ze willen, en ze eten,
len. Het leven is hier a
we bij elkaar leggen, o
soms is er weinig keuz
gen waar er nog een m

De overbevolking is
gevangenis in de Ant
sche gevangenissen
plaats bieden, maar o
personen achter de tra
Vooral zogenaamde a
hun veroordeling wac